

Asia: VN/11312/2022

Lausuntopyyntö maanteiden toiminnallisen luokituksen päivitystä koskevasta arviomuistiosta

Lausunnonantajan lausunto

Olisiko tiesuunnitelma asianmukainen tapa päättää maantien toiminnallisesta luokasta?

Liikenne- ja viestintäministeriön laatimassa arviomuistiossa todetaan, että:

”Luokittelupäätöksen siirtäminen tiesuunnitelmassa tehtäväksi edistäisi kansalaisten ja alueellisten toimijoiden mahdollisuutta osallistua päätöksentekoon sekä mahdollistaisi luokittelupäätösten avoimuuden ja vuorovaikutteisen prosessin tiesuunnitelmiin liittyvien vuorovaikutus- ja kuulemismenettelyiden kautta. Ennen tiesuunnitelman hyväksymistä on varattava asianosaisille ja niille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin suunnitelma voi vaikuttaa, tilaisuus muistutuksen tekemiseen suunnitelmasta. Niiltä kunnilta, joiden alueelle suunnitelma sijoittuu ja/tai joiden alueella suunnitelman vaikutukset muutoin ilmenevät, on pyydettävä lausunto tiesuunnitelmista sekä varattava niille mahdollisuus lausua suunnitelmasta tehdyistä muistutuksista. Lausuntoa on pyydettävä myös maakunnan liitolta sekä muilta viranomaisilta, jos se on suunnitelmien hyväksyttävyyteen liittyvässä päätösharkinnassa tarpeen”.

Kuten arviomuistiossa yllä olevan mukaisesti on todettu, niin tiesuunnitelma sopisi vuorovaikutusprosessinsa vuoksi välineeksi maanteiden toiminnallisen luokan valmisteluun. Kuitenkin olemassa olevien teiden uudelleen luokitteluun malli tulee prosessin kannalta liian myöhäisessä vaiheessa, sillä kuten arviomuistiossa todetaan, niin luokkiin liittyviä päivitystarpeita tarkastellaan todennäköisesti alueiden liikennejärjestelmätöissä. Tämän lisäksi olemassa oleville teille voidaan tehdä useita suunnittelutasoja ennen varsinaisen tiesuunnitelma laadintaa; jo ennen tiesuunnittelua tiestä tehdään kehittämisselvitys, jonka jälkeen tehdään vielä aluevaraussuunnitelmia. Hämeen liitto näkeekin, että tien kokonaisvaltaisen kehittämissuunnitelman yhteydessä pitäisi olla näkemys tien toiminnallisesta luokasta, jolloin kaikki kehittämiskäsit ja hankeosien priorisointi voitaisiin tehdä lopullista taustaa ja tavoitetta vasten. Vuorovaikutus tulisi toteuttaa riittävällä tasolla jo tässä vaiheessa, muuten pelkona on, että vuorovaikutus jää näennäiseksi.

Hämeen liitto korostaa, että valitusta prosessista riippumatta myös yksittäisten teiden tieluokkamuutoksiin liittyvä vaikutusten arviointi tulee toteuttaa riittävällä tasolla ja riittävinä kokonaisuuksina. Vaikutuksissa tulee huomioida tarvittaessa tieverkon osia myös laajemmin, kuten yhteyttä täydentävät muut tiet.

Mitä mieltä olette esitetystä suunnitelmasta toiminnallisen luokituksen päivityksen toteuttamiseksi?

Hämeen liitto toteaa LVM:n arviomuistion kirjauksen oikean suuntaiseksi, jossa todetaan, että päivitystarpeita tulisi tarkastella valtion, maakuntien liittojen, kuntien, kaupunkiseutujen ja muiden toimijoiden kanssa yhteistyössä tehtävässä alueiden liikennejärjestelmätyössä huomioiden maanteiden luokittelun lisäksi myös maanteiden rajapinnat katuihin ja yksityisteihin alueellisten näkemysten muodostamiseksi tarpeista.

Lisäksi arviomuistiossa esitetään, että alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun osallistuvat valtion liikennehallinnon edustajat vievät luokittelun päivitystarpeiden tarkastelun käsiteltäväksi alueellisen liikennejärjestelmätyön foorumeilla vuoden 2022 aikana. Valtion liikennehallinnosta alueelliseen liikennejärjestelmäsuunnitteluun osallistuvat ELY-keskusten liikennevastuualueet, Väylävirasto sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficom. ELY-keskuksilla tulisi olla toiminnallisen luokituksen sekä maanteiden, katujen ja yksityisteiden rajapintojen päivitystarpeiden tarkastelussa sekä asian käsittelyssä liikennejärjestelmätyössä keskeinen rooli.

Hämeen liitto pitää näitä linjauksia oikeansuuntaisina.

Hämeen liitto toteaa, että Kanta-Hämeessäkin on pitkään keskusteltu valtio- ja kuntaosapuolten kesken tieluokkamuutosten tarpeellisuudesta erityisesti itä-länsi-suuntaisten valtatie 10:n ja kantatie 54:n osalta. Uudenmaan ELY-keskus on aiemmin esittänyt Väylävirastolle tieluokkamuutoksia valtatielle 10 ja kantatielle 54 Kanta-Hämeessä. Valtatie 10 ja kantatie 54 ovat symbioosissa keskenään ja ne täydentävät toisiaan ollen merkittävä itä-länsisuuntainen yhteyskokonaisuus. Valtatie 10 yhdistää maakuntakeskukset toisiinsa yhdistäen näiden välistä liikennettä, lisäksi se on osa TEN-T-kattavaa verkkoa, sekä SEKV-verkkoa. Kantatie 54 toimii erityisesti pitkämatkaisen liikenteen pääreitteinä. Tuoreessa Uudenmaan ELY-keskuksen tilaamassa selvityksessä on vertailtu mahdollisten toiminnallisten luokkien muutoksista aiheutuvia vaikutuksia valtatie 10 ja kantatie 54 kesken laajasti. Teitä koskeva vertailumuistio on kaiken kaikkiaan monisyinen kokonaisuus, siinä on mm. tutkittu tieluokkamuutoksesta aiheutuvia välittömiä vaikutuksia väylänpidon ja väylien liikennöitävyyden (talvikunnossapito, päällysteiden ylläpito, viitoitus jne.). Lisäksi on vertailtu lainsäädännöllistä perustaa valtatie 10:n ja kantatie 54:n rooleista. Vertailumuistion loppupäätelmissä todetaan, että toiminnallisen luokan muutosta keskeisempää on tien liikenneprofiili ja -määrä. Lisäksi nykyisen valtatie 10:n toiminnallisen luokituksen tukee sen keskeinen rooli TEN-T-verkon sekä suurten erikoiskuljetusten verkon osana ja maakuntien keskuskaupunkeja yhdistävänä väylänä. Hämeen liitto toteaaakin, että valtatie 10:n lisäksi myös kantatietä 54 on tarpeen kehittää jatkossa valtatie-asteisena tienä (valtatie 30).

Muut huomiot

-

Helander Juuso
Hämeen liitto - Maakuntajohtajan päätös § 60/2022